

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТ А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Румяна Николаева Нейкова, *Научна специалност - 3.8. Икономика и управление*, външен член на научното жури,

Относно: конкурс за доцент по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и организация на труда (демография и политики на пазара на труда)“

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Човешки ресурси и социална защита“, Общикономически факултет на УНСС съгласно Решение на АС № 6/11.12.2025, публикувано в ДВ, бр. 3 от 10.01.2025 г. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 762/07.03.2025 г. на Зам. ректора по НИД на УНСС.

2. Кратка информация за кандидатите в конкурса

За участие в конкурса са представени документи от единствен кандидат - гл. ас. д-р Десислава Николова Колева – Стефанова, която понастоящем заема академичната длъжност главен асистент в катедра „Човешки ресурси и социална защита“ на УНСС. Кандидатката за заемане на длъжността работи по трудов договор в университета, считано от 01.10.2018 г. до сега.

Гл. ас. д-р Десислава Николова Колева – Стефанова получава бакалавърско и магистърско образование в УНСС, а през 2015 г. защитава дисертация за образователна и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Икономика и организация на труда“. Тя е активен участник в университетски, национални и международни проекти, представя експертизи и становища пред официални институции по въпросите на професионалното обучение, квалификацията и преквалификацията за възрастни; провежда актуални лекционни курсове с бакалаври и магистри; участва в организационни комитети на научни форуми по проблемите на труда, трудовия пазар и социалната защита; има много добри езикови познания по английски и руски език и добри умения за работа с компютърни програми.

Предоставената информация от гл. ас. д-р Десислава Николова Колева – Стефанова за участие в конкурса разкрива нейната научна насоченост към актуални проблеми в областта на демографията, в т.ч. на развитието на човешкия капитал, демографските процеси и трансформации, както и към политиките на пазара на труда.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Кандидатът за заемане на академичната длъжност „доцент“ гл. ас. д-р Десислава Николова Колева – Стефанова изпълнява и дори преизпълнява националните изисквания според ЗРАСРБ, както и допълнителните изисквания утвърдени от АС на УНСС за тази длъжност. Това се доказва от анализа на представените Карти за изпълнение на количествените и качествени изисквания за заемане на длъжността „Доцент“.

Оценката на качествено и количествено изпълнение на показателите се потвърждава и от препис-извлечение на протокол № 2/9.11.2024 г. на Съвета по хабилизация на УНСС, относно потенциален кандидат от катедра „Човешки ресурси

и социална защита“, в което се доказва съответствието на научните публикации, преподавателската и изследователската работа на кандидатката за заемане на академичната длъжност „Доцент“ с нормативните изисквания.

3.1. Изпълнение на количествените изисквания.

Според „Картата за изпълнение на количествените изисквания“, гл. ас. д-р Десислава Николова Колева – Стефанова представя конкретни доказателства за изпълнение на националните минимални количествени изисквания и допълнителните изисквания на УНСС за заемане на академични длъжности. От представената карта се вижда, че са отчетени 1520 точки, при необходим минимум 720 точки за заемане на академичната длъжност „доцент“. Очевидно, е че научната продукция на кандидатката покрива напълно количествените изисквания по раздел I „Национални минимални изисквания“ и раздел II „Допълнителни изисквания на УНСС“.

3.2. Изпълнение на качествените изисквания

Според „Картата за изпълнение на качествените изисквания“ гл. ас. д-р Десислава Николова Колева – Стефанова представя конкретни доказателства за изпълнение на националните минимални качествени изисквания и допълнителните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в УНСС. Установени са доказателства за принос в развитието на знанието в областта на пазара на труда; изследвания за динамиката и бъдещите тенденции в неговото развитие; анализи на теоретични концепции на водещи световни, европейски и български институции за развитието на трудовите пазари; изводи и препоръки за развитието на пазара на труда в България; възможни подходи и решения за положителното развитие на политиките в областта на заетостта и развитието на човешкия капитал, в контекста на устойчивото развитие и ученето през целия живот.

Кандидатката за заемане на академичната длъжност „доцент“ е утвърден лектор и има сериозни приноси в разработването на учебни материали, усъвършенстването и внедряването на иновационни технологии в обучителния процес на студенти от бакалавърски и магистърски програми, както и в отделението за следдипломна квалификация. Тя представя широк набор от обучителни инструментариуми и иновативни подходи за усвояването и затвърждаването на учебния материал. Направената съпоставка на представената от кандидатката информация с изискванията в „Картата за изпълнение на качествените изисквания“ доказва тяхното изпълнение при наличие на необходимото съответствие.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидатката

Гл. ас. д-р Десислава Николова Колева – Стефанова има богат преподавателски опит, който може да се оценява в три направления – като лекционни курсове, учебни програми и учебници и учебни материали. Лекционната дейност на кандидатката включва разнообразни и актуални дисциплини, свързани с човешкия капитал и неговото развитие. Според информация от Служебна бележка от Дирекция „Учебна дейност“ тя има лекционна заетост по дисциплините: Човешки капитал; Инвестиции в човешки капитал, Пазар на труда, Икономика на труда, Демография, Демографски основи на застраховането и социалното дело. Лекционната дейност на кандидатката се характеризира с целенасоченост, задълбоченост и приложност. Качеството на лекционните курсове е свързано със системно и постоянно осъвременяване на информационната база и на учебните материали по дисциплините, актуализиране на лекционните курсове със съвременни дигитални методи за обучение, екипна работа и креативното мислене като един от водещите подходи в обучителната работа на кандидатката.

В центъра на преподавателската работа на кандидатката е Учебно помагало по Човешки капитал, (изд. Комплекс УНСС, С. 2024 г, ISBN 978-619-232-794-1) и .

изготвените материали за ролеви игри, казуси, тестови задачи, дискуссионни въпроси, тренинги и др., които подпомагат провеждането на учебните занятия.

Всичко това доказва, че кандидатката е много добре подготвен преподавател, притежава необходимия професионален опит и академична компетентност, изпълнява на високо ново преподавателските си задължения и отговаря на изискванията за заемане на длъжността „доцент“ в УНСС .

5. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

Научната дейност на гл. ас. д-р Десислава Колева-Стефанова обхваща: една самостоятелна монография; книга, издадена на базата на дисертационен труд; едно самостоятелно учебно помагало; шестнадесет самостоятелни научни статии; четири доклада. Те могат да се обособят в две относително самостоятелни изследователски направления – в областта на демографията и в областта на политиките на пазара на труда.

Първото направление охваща изследвания в областта на демографските процеси и задълбочаващите се регионални различия у нас, мястото на човешкия капитал в обществените процеси, представени са виждания на кандидатката за тенденциите в развитието на населението в България и в ЕС въз основа на изследваните демографски показатели, които биха могли да бъдат използвани при формирането на комплексни демографски политики, изследвани са мигрантските потоци и лицата, търсещи убежище, а така също и потенциалните рискове при интеграцията на бежанците.

Второто направление обхваща научните трудове в областта на политиките на пазара на труда. Централно място сред тях заема монографията „Основни тенденции в развитието на пазара на труда в България под влиянието на пандемията от COVID-19“, 2024 г., ISBN: 978-619-232-812-2. Тя представлява сериозно, задълбочено и актуално научно изследване структурирано в три глави.

В първата глава постиженията на автора са резултати от изследвания, фокусирани върху контекстуални, терминологични и методически компоненти по отношение на пазара на труда в България и пандемията от COVID-19, анализът на законодателната рамка и стратегическите документи и планове за функциониране на пазара на труда в България и активната политика на европейския и българския пазар на труд във време на пандемия.

Постиганията на кандидатката във втората глава са резултатите от авторското проучване както на основни институционални подходи за оценка на състоянието на трудовия пазар така и на групи показатели, оказващи влияние на състоянието на трудовия пазар по време на пандемията COVID-19. Като заслуга на авторката трябва да се отбележи разработването, систематизирането и представянето в табличен вид на шест групи показатели, които обхващат ключови характеристики в динамиката на трудовия пазар в България и ЕС за периода 2017-2022 г..

Третата глава е обобщаваща. В нея се разкрива умението на кандидатката да анализира и обединява резултатите от направените изследвания и да дефинира изводи и заключения за динамиката на работната сила и доходите, социалните показатели, дигиталните умения, естественото и механично движение на населението.

Въз основа на проведеното изследване се формират и представят както изводи за динамиката на трудовия пазар в България като член на ЕС така и насоки за усъвършенстване на политики и стратегии в областта на заетостта, за оптимизиране функционирането на пазара на труда и развитието на човешкия капитал.

Другите публикации на кандидатката, представени за участие в конкурса, отговарят на критериите и доказват нейната нагласа за изследване на актуални и значими проблеми за демографските процеси и за развитието на трудовия пазар.

Представените за рецензиране научни трудове съответстват на научната специалност на конкурса.

6. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси

Представените научни трудове от гл. ас. д-р Десислава Николова Колева – Стефанова отразяват значим етап в нейното израстване и развитие като изследовател и академичен преподавател. В Справката за приносите коректно са отразени подробно постигнатите резултати от направените изследвания в двете научни направления, които безспорно доказват, че научните трудове имат приносен характер както за научните знания, така и за учебно-преподавателската работа и за практиката.

Приемам посочените приноси като резултат от самостоятелната целенасочена изследователска работа на кандидатката, чрез която се представят нови, обогатяват се и се доразвиват съществуващи вече научни знания в областта на демографията и на политиките на пазара на труда.

Приносите са правилно структурирани в съответствие с двете научно-изследователски направления на научното творчество на кандидатката.

7. Основни критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки към материалите, представени за участие в конкурса. Имам препоръка за продължаване на изследователската работа в областта на дигитализацията на човешките ресурси и развитието трудовия пазар в дигитална среда.

Въпрос: Какво отражение може да се очаква от развитието на дигитализацията на човешките ресурси върху пазара на труда?

8. Заключение

Кандидатката за заемане на академичната длъжност „доцент“ има присъдена образователна и научна степен „доктор“; представя хабилитационен труд, съответстващ на темата на обявения конкурс, както и достатъчно публикации в легитимни издателства след защитата на докторската дисертация; известна е на научната общност у нас и в чужбина, което се доказва от цитиранията на нейни научни трудове в научни издания на утвърдени международни бази данни; участва като експерт в университетски, национални и международни проекти; има разработено учебно пособие и участие в разработването на учебни програми за обучение в бакалавърска и магистърска образователна степен.

Следователно, може да се направи извода, че гл. ас. д-р Десислава Николова Колева-Стефанова изпълнява всички изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ по професионално направление 3.8. Икономика „Икономика и организация на труда (демография и политики на пазара на труда)“, според ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение в УНСС и може да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“.

25.04.2025

София

Подпис:

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

OPINION

From: **Prof. Dr. Romyana Nikolaeva Neykova**, Scientific specialty - 3.8.
Economics and Management, external member of the scientific jury,

Regarding: competition for associate professor in the professional field 3.8.
Economics, scientific specialty „Economics and labor organization (Demography and labor market policies)“

1. Information about the competition

The competition is announced for the needs of the Department of Human Resources and Social Protection, Faculty of General Economics of the UNWE in accordance with the Decision of the Academic Council No. 6/11.12.2025, published in the State Gazette, issue 3 of 10.01.2025. I participate in the composition of the scientific jury for the competition in accordance with Order No. 762/07.03.2025 of the Vice-Rector for Research and Development of the UNWE.

2. Brief information about the candidates in the competition

Documents for participation in the competition have been submitted by a single candidate - Senior Assistant Professor Dr. Desislava Nikolova Koleva - Stefanova, who currently holds the academic position of Senior Assistant Professor in the Department of Human Resources and Social Protection of the UNWE. The candidate for the position has been working under an employment contract at the university since 01.10.2018 until now.

Chief Assistant Professor Dr. Desislava Nikolova Koleva - Stefanova received her bachelor's and master's degrees at the University of National and World Economy, and in 2015 she defended her dissertation for the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Economics and Labor Organization". She is an active participant in university, national and international projects, presents expertise and opinions to official institutions on issues of vocational training, qualification and retraining for adults; conducts current lecture courses with bachelors and masters; participates in organizing committees of scientific forums on labor, labor market and social protection issues; has very good language skills in English and Russian and good skills in working with computer programs.

The information provided by Senior Assistant Professor Dr. Desislava Nikolova Koleva - Stefanova for participation in the competition reveals her scientific focus on current problems in the field of demography, including the development of human capital, demographic processes and transformations, as well as labor market policies.

3. Fulfillment of the requirements for holding the academic position

The candidate for holding the academic position of "associate professor" senior assistant professor Dr. Desislava Nikolova Koleva - Stefanova fulfills and even exceeds the national requirements according to the Law on Academic Affairs of the Republic of Bulgaria, as well as the additional requirements approved by the AP of the UNWE for this position. This is proven by the analysis of the presented Maps for fulfilling the quantitative and qualitative requirements for occupying the position of "Associate Professor".

The assessment of the qualitative and quantitative implementation of the indicators is also confirmed by a transcript-extract of protocol No. 2/9.11.2024 of the Habilitation Council of the UNWE, regarding a potential candidate from the Department of "Human Resources and Social Protection", which proves the compliance of the scientific publications, teaching and research

work of the candidates for the academic position of "Associate Professor" with the regulatory requirements.

3.1. Fulfillment of quantitative requirements.

According to the "Chart for Fulfillment of Quantitative Requirements", Senior Assistant Professor Dr. Desislava Nikolova Koleva - Stefanova presents specific evidence of fulfillment of the national minimum quantitative requirements and the additional requirements of the UNWE for holding academic positions. The presented card shows that 1520 points were scored, with a minimum of 720 points required to hold the academic position of "associate professor". It is obvious that the candidate's scientific output fully covers the quantitative requirements under Section I "National Minimum Requirements" and Section II "Additional Requirements of the UNWE".

3.2. Fulfillment of quality requirements

According to the "Chart for Fulfillment of Quality Requirements", Senior Assistant Professor Dr. Desislava Nikolova Koleva - Stefanova presents specific evidence of fulfillment of the national minimum quality requirements and the additional requirements for holding the academic position of "associate professor" at the UNWE. Evidence has been established of contribution to the development of knowledge in the field of the labor market; research on the dynamics and future trends in its development; analyses of theoretical concepts of leading world, European and Bulgarian institutions for the development of labor markets; conclusions and recommendations for the development of the labor market in Bulgaria; possible approaches and solutions for the positive development of employment policies and human capital development, in the context of sustainable development and lifelong learning.

The candidate for the academic position of "associate professor" is an established lecturer and has made significant contributions to the development of teaching materials, the improvement and implementation of innovative technologies in the educational process of students from bachelor's and master's programs, as well as in the postgraduate qualification department. It presents a wide range of training tools and innovative approaches for the acquisition and consolidation of the training material. The comparison of the information presented by the candidate with the requirements in the "Quality Requirements Implementation Map" proves their implementation if the necessary compliance is present.

4. Evaluation of the candidate's teaching and learning activities

Senior Assistant Professor Dr. Desislava Nikolova Koleva – Stefanova has extensive teaching experience, which can be evaluated in three areas – such as lecture courses, curricula and textbooks and teaching materials. The candidate's lecturing activity includes diverse and current disciplines related to human capital and its development. According to information from an Official Note from the Directorate of Academic Activities, she has lecturing employment in the disciplines: Human Capital; Investments in Human Capital, Labor Market, Labor Economics, Demography, Demographic Foundations of Insurance and Social Work. The candidate's lecturing activity is characterized by purposefulness, thoroughness and applicability. The quality of the lecture courses is related to the systematic and constant updating of the information base and teaching materials in the disciplines, updating the lecture courses with modern digital teaching methods, teamwork and creative thinking as one of the leading approaches in the candidate's teaching work.

The focus of the candidate's teaching work is the Human Capital Teaching Manual (published by the UNWE Complex, S. 2024, ISBN 978-619-232-794-1) and the prepared materials for role-playing games, case studies, test tasks, discussion questions, trainings, etc., which support the conduct of classes.

All this proves that the candidate is a very well-prepared lecturer, possesses the necessary professional experience and academic competence, performs her teaching duties to a high standard and meets the requirements for holding the position of "associate professor" at the UNWE.

5. Brief description of the presented scientific works/publications

The scientific activity of Senior Assistant Professor Dr. Desislava Koleva-Stefanova includes: one independent monograph; a book published on the basis of a dissertation; one independent teaching aid; sixteen independent scientific articles; four reports. They can be divided into two relatively independent research areas – in the field of demography and in the field of labor market policies.

The first direction covers research in the field of demographic processes and the deepening regional differences in our country, the place of human capital in social processes, and presents the candidate's views on population development trends in Bulgaria and the EU based on the studied demographic indicators, which could be used in the formation of complex demographic policies, migrant flows and asylum seekers were studied, as well as the potential risks in the integration of refugees.

The second direction covers scientific works in the field of labor market policies. Central among them is the monograph "Main Trends in the Development of the Labor Market in Bulgaria under the Influence of the COVID-19 Pandemic", 2024, ISBN: 978-619-232-812-2. It represents a serious, in-depth and up-to-date scientific study structured in three chapters.

In the first chapter, the author's achievements are results of research focused on contextual, terminological and methodological components regarding the labor market in Bulgaria and the COVID-19 pandemic, the analysis of the legislative framework and strategic documents and plans for the functioning of the labor market in Bulgaria, and the active policy of the European and Bulgarian labor market during a pandemic.

The candidate's achievements in the second chapter are the results of the author's research on both basic institutional approaches to assessing the state of the labor market and groups of indicators influencing the state of the labor market during the COVID-19 pandemic. The author's merit should be noted for the development, systematization and presentation in tabular form of six groups of indicators that cover key characteristics in the dynamics of the labor market in Bulgaria and the EU for the period 2017-2022.

The third chapter is summarizing. It reveals the candidate's ability to analyze and consolidate the results of the research and to define conclusions and inferences about the dynamics of the labor force and income, social indicators, digital skills, and the natural and mechanical movement of the population.

The candidate's other publications submitted for participation in the competition meet the criteria and prove her attitude towards researching current and significant problems for demographic processes and the development of the labor market.

The scientific works submitted for review correspond to the scientific specialty of the competition.

6. Synthesized assessment of the main scientific and scientific-applied contributions

The scientific works presented by Senior Assistant Professor Dr. Desislava Nikolova Koleva – Stefanova reflect a significant stage in her growth and development as a researcher and academic lecturer. The Report on Contributions correctly reflects in detail the results achieved from the research conducted in both scientific areas, which undoubtedly prove that the scientific works have a contributing nature both to scientific knowledge, and to teaching and practice.

I accept the above contributions as the result of the candidate's independent, purposeful research work, through which new, enriched and further developed existing scientific knowledge in the field of demography and labor market policies is presented.

The contributions are properly structured in accordance with the two research directions of the candidate's scientific work.

7. Main critical remarks and recommendations

I have no critical remarks on the materials submitted for participation in the competition. I have a recommendation for continuing research work in the field of digitalization of human resources and the development of the labor market in a digital environment.

Question: What impact can be expected from the development of digitalization of human resources on the labor market?

8. Conclusion

The candidate for the academic position of "associate professor" has been awarded the educational and scientific degree of "doctor"; presents a habilitation thesis corresponding to the topic of the announced competition, as well as sufficient publications in legitimate publishing houses after the defense of the doctoral dissertation; she is known to the scientific community in Bulgaria and abroad, which is evidenced by the citations of her scientific works in scientific publications of established international databases; she participates as an expert in university, national and international projects; she has developed a teaching aid and participated in the development of curricula for training at bachelor's and master's degrees.

Therefore, it can be concluded that Senior Assistant Professor Dr. Desislava Nikolova Koleva-Stefanova fulfills all the requirements for holding the academic position of "associate professor" in the professional field 3.8. Economics "Economics and organization of labor (demography and labor market policies)", according to the Law on the State University of Economics and the Regulations for its application at the University of National and World Economy and can be elected to the academic position of "associate professor".

25.04.2025
Sofia

Signature: